

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJA

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS

2012

RĪGĀ, 2013

Labdien!

Vides pārraudzības valsts birojs ar šo pārskatu sniedz informāciju par kārtējo, šoreiz 2012.gadu. Biroja pamatdarbības jomas un virsuzdevums ir palikuši nemainīgi – ar dažādiem preventīviem līdzekļiem līdzsvarot saimnieciskās darbības attīstības iespējas un vides aizsardzības intereses. Lai arī izklausās salīdzinoši vienkārši, tomēr tā tas bieži vien nav, jo katrs no mums labprāt gribētu dzīvot tīrā un sakārtotā vidē, bet ne vienmēr esam gatavi pārdomāti un atbilstoši rīkoties, ja tas skar katru no mums tieši un konkrēti. Koks savā pagalmā ir un vienmēr būs vērtīgāks nekā kaimiņa meža hektārs, bet tīru gaisu un ūdeni mēs varam iegūt tikai tad, ja paši vai kāds cits to nepiesārņo. Biroja darbā šīs un vēl daudzas citas ikdienas patiesības un problēmsituācijas tiek ietvertas un analizētas visdažādākajos līmeņos – sākot ar nozaru un teritoriju plānošanu līdz konkrēto tehnoloģisko risinājumu izvērtēšanai vides aspektā. Konkrētie risinājumi ne vienmēr ir ērti un patīkami, vai spēj apmierināt visus, bet vides aizsardzība ir tā joma, kas skar mūs visus un šeit nevar būt vienmēr tikai trafareti vai vienkārši risinājumi, jo izpratne par notiekošo dabas procesos pastāvīgi pilnveidojas, turklāt mēs esam spiesti rēķinīties ar notiekošo kaimiņvalstīs un pasaulē, jo daba un piesārņojums neapzīst robežu, turklāt gandrīz vienmēr lētāk un efektīvāk būs vispirms izvērtēt un tad pieņemt argumentētu lēmumu, nevis vispirms izdarīt tā, kā liekas ērtāk un tad mēģināt cīnīties ar sekām. Šai aspektā vides jautājumi gan Latvijā, gan pasaulē joprojām ir un būs izaicinājumu pilna joma un darāmā ir ļoti, ļoti daudz, bet ikdienas darbu nepārtrauktajā ritumā un ierobežoto resursu plānošanā ir jāspēj rast iespējami optimālākais risinājums, kas birojā jau ilgstoši tiek nodrošināts tikai pateicoties biroja darbinieku pašai izvērtētajam darbam bieži ļoti augstas darba intensitātes apstākļos.

Aiz katra tālākajās nodaļās minētā skaitļa un notikuma ir konkrētu biroja darbinieku, kā arī citu vides institūciju, uzņēmēju, ekspertu, nevalstisko organizāciju, valsts un pašvaldību institūciju un iedzīvotāju darbs. Šis darbs ir kopīgs, jo tikai pastāvīgi mācoties, paaugstinot izpratni un sadarbībā, ir iespējams risināt tos atbildīgos un sarežģītos uzdevumus, kas birojā ir deleģēti. Savā un biroja vārdā vēlētos pateikties visiem biroja darbiniekiem un sadarbības partneriem par paveikto 2012.gadā un vēlēt izturību un veiksmi turpmākajos darbos.

Aicinu visus šī pārskata lasītājus uz aktīvu un konstruktīvu sadarbību vides jautājumu risināšanā!

Ar cieņu,

A.Lukšēvics

Vides pārraudzības valsts biroja direktors

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	4
1.1. Vides pārraudzības valsts biroja juridiskais statuss.....	4
1.2. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni	4
1.3. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra	5
1.4. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni un mērķi	6
1.4.1 Ietekmes uz vidi novērtēšana - politikas īstenošanas joma	6
1.4.2 Piesārņojuma samazināšana - politikas īstenošana integrētai piesārņojuma novēršanai un kontrolei joma.....	8
1.4.3 Rūpniecisko avāriju riska mazināšana - politikas īstenošanas joma.....	8
1.4.4 Atkritumu apsaimniekošana - politikas īstenošana iepakojuma apsaimniekošanā joma.....	9
1.4.5 Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzībā joma un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas joma; vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem joma	9
1.4.6 Vides pārvaldības instrumenti – politikas īstenošanas ekomarķējuma un vides vadības un audita sistēmas joma (EMAS).....	10
2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	11
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	11
2.2. Pārskata gada darbības rezultāti atbilstoši funkciju sadalījumam un to izpilde	12
2.2.1 Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.....	12
2.2.2 Ietekmes uz vidi un Natura 2000 teritoriju novērtējums	14
2.2.3 Piesārņojuma integrētā novēršana un kontrole	15
2.2.4 Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana	15
2.2.5 Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrācija	16
2.2.6 Iesniegumu izskatīšana.....	16
2.2.7 Vides informācijas izplatīšana	17
2.2.8 Eiropas Savienības Ekomarķējuma programmas koordinācija	17
2.2.9 Vides vadības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana	18
2.3. Budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” rezultatīvo rādītāju analīze	19
2.4. Biroja sniegtie pakalpojumi	19
2.5. Biroja darbības uzlabošanas pasākumi	21
3. PERSONĀLS	22
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	24
5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI	25

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Vides pārraudzības valsts biroja juridiskais statuss

Vides pārraudzības valsts birojs (turpmāk tekstā - Birojs) ir Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk tekstā - VARAM) pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbību reglamentē Ministru kabineta 2004.gada 6.janvāra noteikumi Nr.4 "Vides pārraudzības valsts biroja nolikums" (ar 2008.gada 17.marta grozījumiem). Birojs publiskās iekārtas sistēmā īsteno vairākas nozīmīgas, nodalītas un pastāvīgas vides aizsardzības politikas nozares, kuru nodrošināšana izriet no Latvijas kā Eiropas Savienības (turpmāk tekstā - ES) dalībvalsts starptautiskajām saistībām. Birojs veic Vides aizsardzības likumā, likumā "Par ietekmes uz vidi novērtējumu", likumā "Par piesārņojumu", likumā "Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām" un citos normatīvajos aktos par vides aizsardzību, rūpniecisko avāriju novēršanu un riska samazināšanu, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu izmantošanu, ūdens resursu apsaimniekošanu, kā arī atkritumu un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu noteiktās funkcijas un uzdevumus. Birojs izskata arī iesniegumus par VARAM padotības iestāžu izdoto administratīvo aktu apstrīdēšanu vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un pārstāv vides aizsardzības iestādes administratīvajās tiesās.

Saskaņā ar VARAM budžeta programmas "Vides politikas īstenošana" apakšprogrammu "Vides pārraudzības valsts birojs" (kods 23.02.00) - Birojam ir noteiktas šādas **pamatfunkcijas**:

1. Ietekmes uz vidi novērtēšanas politikas īstenošana.
2. Piesārņojuma samazināšanas politikas īstenošana integrētai piesārņojuma novēršanai un kontrolei.
3. Rūpniecisko avāriju riska mazināšanas politikas īstenošana.
4. Atkritumu apsaimniekošanas politikas īstenošana iepakojuma apsaimniekošanā.
5. Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzības jomā un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas politikas jomā; vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem jomā.
6. Vides pārvaldības instrumentu politikas īstenošana ekomarķējuma un vides vadības un audita sistēmas jomā (turpmāk tekstā - arī EMAS) .

1.2. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni

Biroja darbības galvenie virzieni ir pakārtoti budžeta apakšprogrammā noteiktajiem prioritārajiem mērķiem vides aizsardzības politikas īstenošanai. Būtiskākie 2012.gadā veiktie uzdevumi ir:

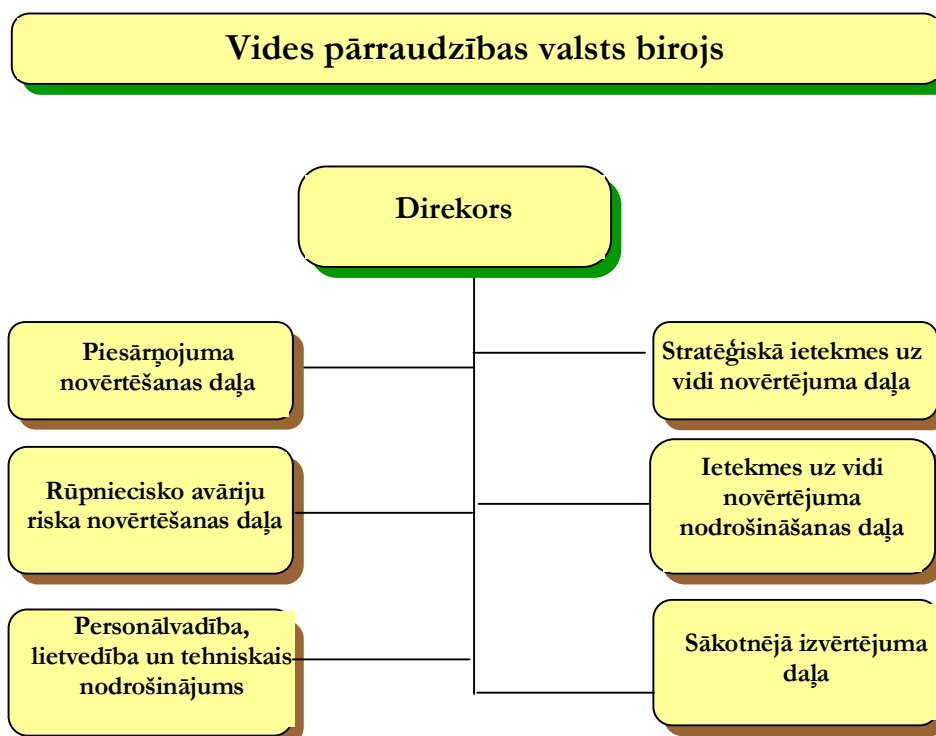
1. Stratēģisko (plānošanas dokumentu) ietekmes uz vidi novērtējumu pārraudzība.
2. Paredzēto darbību ietekmes uz vidi un ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (turpmāk tekstā - arī NATURA 2000) novērtējumu pārraudzība.
3. Likumā "Par piesārņojumu" Birojam noteikto uzdevumu realizēšana saistībā ar A un B kategorijas atļaujām.
4. Rūpniecisko avāriju risku novērtēšana un pasākumu noteikšana tā samazināšanai.
5. ES ekomarķējuma piešķiršanas programmas koordinācija, pasākumu veikšana sabiedrības izglītošanai par videi draudzīgu patēriņu.

Vides pārraudzības valsts birojs

6. Organizāciju reģistrācija vides vadības un audita sistēmā (EMAS), pasākumu veikšana sabiedrības informēšanai un izglītošanai.
7. Iepakojuma likumā Birojam noteikto uzdevumu realizācija saistībā ar iepakojuma apsaimniekošanu un iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšanu.
8. Iesniegumu izskatīšana par VARAM padotības iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu un faktisko rīcību apstrīdēšanu vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un pārstāvības nodrošināšana administratīvajās tiesās.
9. Sabiedrībai pieejamās informācijas sagatavošana un nodrošināšana par ietekmes uz vidi novērtējumu, A un B kategorijas atļaujām un to nosacījumiem, rūpniecisko avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem, vides vadības un audita sistēmā reģistrētām organizācijām, komercsabiedrībām, kurām piešķirts ES ekomarkējums, par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem, kā arī izlietotā iepakojuma apsaimniekotājiem.
10. Sabiedrības informēšanas nodrošināšana visās Biroja pamatdarbības jomās atbilstoši normatīvajos aktos un Orhūsas konvencijā ietvertajām prasībām.

1.3. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra

Biroja struktūra veidota atbilstoši normatīvajos aktos Birojam deleģēto politikas jomu un apakšnozaru funkciju izpildes sadalījumam, nodrošinot efektīvu, kompetentu un koordinētu uzdevumu veikšanu atbilstoši pienākumu specifikai pie racionāla personālrесursu un kvalifikācijas sadalījuma.

1. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra 2012.gada decembrī.

1.4. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni un mērķi

1.4.1 Ietekmes uz vidi novērtēšana - politikas īstenošanas joma

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir integrēt vides aspektus ar iespējamu būtisku vides ietekmi saistītos plānošanas dokumentos, analītiski izvērtējot to mijiedarbību ar ekonomiskiem un sociāliem apstākļiem, kā arī noskaidrojot un ņemot vērā ieinteresēto pušu viedokli. Stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veic vienlaicīgi ar plānošanas dokumenta izstrādi (pirms plānošanas dokumenta apstiprināšanas). Stratēģiskā novērtējuma pamatuzdevums ir iegūt informāciju par plānošanas dokumenta un tā realizācijas alternatīvu ietekmi uz vidi, paredzot pasākumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai un samazināšanai, kā arī veicināt sabiedrības līdzdalību plānošanas dokumenta izstrādē.

Biroja galvenais uzdevums ir noteikt plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi būtiskumu un lemt par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu, kā arī sagatavot atzinumus par plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatiem. Birojs izvērtē vides pārskatu atbilstību normatīvo aktu prasībām, plānošanas dokumentos izraudzīto risinājumu pamatojumu, sabiedriskās apspriešanas atbilstību Ministru kabineta noteiktajai kārtībai un, vai ir izskatīti sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie komentāri un priekšlikumi. Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma jomā pārraudzības funkciju Birojs realizē caur atzinuma sniegšanu un gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav bijis pietiekami pamatots, atzinumā tiek norādīti iebildumi, savukārt gadījumā, ja vides pārskats neatbilst normatīvo aktu prasībām vai izraudzītais risinājums būtiski ietekmē cilvēku veselību un vidi un nav pietiekami pamatots, kā arī ja nav veiktas atbilstīgas sabiedrības informēšanas un viedokļu izvērtēšanas darbības - vides pārskats tiek nodots pārstrādāšanai. Birojs nosaka arī plānošanas dokumentu realizācijas ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma monitoringa iesniegšanas termiņus atbilstošī normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir savlaicīga paredzēto darbību būtiskas ietekmes uz vidi apzināšana, novēršana vai mazināšana, nodrošinot līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību, kur darbības negatīvās ietekmes ir apzinātas un novērstas jau projektēšanas stadijā, panākot, ka darbību realizācija ir vērsta uz sociālās vides, ekonomiskās vides un dabas vides interešu līdzsvarošanu. Ietekmes uz vidi novērtējumam izšķirami vairāki procedūru veidi, kas piemērojami, ņemot vērā paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi aspektus un to būtiskumu, kas citu starpā atkarīgs no darbības apjomiem, darbības realizācijai izvēlētās vietas, pielietojamās tehnoloģijas un risinājumiem u.c. Vides vērtējuma procedūru skalā nodalāms sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums, ietekmes uz vidi novērtējums un ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums.

Sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums ir procedūra, kas galvenokārt tiek piemērota likuma "Par ietekmes uz vidi novērtējumu" 2.pielikumā minētajām darbībām, kā arī darbībām, kurām var būt būtiska ietekme uz vidi vai NATURA 2000 teritorijām, vai citos normatīvajos aktos noteiktajām darbībām. Minētās darbības netiek kvalificētas kā tādas, kurām piemīt izteikti augsts nelabvēlīgu ietekmes aspektu kopums (kas obligāti vērtējams ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras gaitā), tai pat laikā ar nolūku savlaicīgi identificēt iespējamās būtiskās un nelabvēlīgās ietekmes, kas var būt saistītas ar šo darbību realizāciju – tās ir vērtējamas Ministru kabineta 2011.gada 25.janvāra noteikumos Nr.83 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi” noteiktajā kārtībā Valsts vides dienesta (turpmāk tekstā - VVD) reģionālajā vides pārvaldē. Sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātā Birojā tiek noteikta nepieciešamība paredzētās darbības projektiem veikt ietekmes uz

Vides pārraudzības valsts birojs

vidi novērtējuma procedūru vai ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējuma procedūru.

Ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas piemērojama darbībām, kurām piemīt augsts nelabvēlīgas ietekmes uz vidi potenciāls un kuras ir iekļautas likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikumā, kā arī darbībām, kurām šāds novērtējums ir nepieciešams saskaņā ar sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātiem. Ietekmes uz vidi novērtējuma pamatuzdevumi ir apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz vidi, rast risinājumu to novēršanai, iesaistīt sabiedrību darbības iespējamo ietekmju novērtēšanā, apspriešanā un lēmuma par darbības realizāciju pieņemšanā.

Biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, t.sk. Ministru kabineta 2011.gada 25.janvāra noteikumiem Nr.83 „Kārtība, kādā novērtējama paredzētās darbības ietekme uz vidi”, kā arī, lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo negatīvo ietekmi uz vidi, nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kā arī par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitu un sabiedrības attieksmi pret projekta realizāciju. Izvērtēšanas procesā Birojs vērtē plānoto darbību ziņojumus ietekmes uz vidi aspektā, piedalās sabiedriskās apspriešanas procesā, nepieciešamības gadījumā informē pašvaldības, valsts iestādes, zinātniskās pētniecības iestādes un nevalstiskās organizācijas, pieaicina nepieciešamos ekspertus, lai nodrošinātu vērtējuma profesionalitāti, kā arī ņem vērā sabiedrības ierosinājumus un atsauksmes. Ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātā tiek izstrādāti nosacījumi, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama katrā konkrētajā vietā.

Ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums tiek piemērots tajos gadījumos, kad darbības realizācija paredzēta NATURA 2000 teritorijā vai tās tuvumā un sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātā secināts, ka paredzētā darbība var atstāt ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā NATURA 2000 ietvertu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, bet darbība neatbilst likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1.pielikumā noteiktajām darbībām. Šāds novērtējums tiek piemērots, tad, ja konstatēts, ka ietekmes raksturs var būt būtisks un saistīts ar aizsargājamās dabas teritorijas dabas vērtībām. Šāda novērtējuma procedūra veicama atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumiem Nr.300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)” un tās pamatuzdevums ir apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tās ekoloģiskajām funkcijām un integritāti, novērtēt iespējamo ietekmju būtiskumu un nepieciešamību izstrādāt kompensējošus pasākumus, kā arī iesaistīt sabiedrību darbības iespējamo ietekmju novērtēšanā, apspriešanā un lēmuma par darbības realizāciju pieņemšanā.

Biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums tiktu veikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, netiktu pieļauta nozīmīgu dabas vērtību degradācija, kā arī, lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo negatīvo ietekmi uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kompensējošajiem pasākumiem, kā arī Ministru kabineta un Eiropas Komisijas informēšana par paredzētajām darbībām, kas var atstāt būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju - NATURA 2000. Lai to izpildītu, Birojs sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātā lemj par šādas novērtējuma procedūras nepieciešamību, konsultējas ar Dabas aizsardzības pārvaldi, izstrādā nosacījumus novērtējuma veikšanai, sagatavo un sniedz atzinumus par novērtējuma ziņojuma pirmo un galīgo redakciju,

kā arī normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā sagatavo informatīvu ziņojumu Ministru kabinetam un nosūta ziņojumu Eiropas Komisijai.

1.4.2 Piesārņojuma samazināšana - politikas īstenošana integrētai piesārņojuma novēršanai un kontrolei joma

Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles sistēmas mērķis ir novērst vai samazināt ietekmi uz vidi, kas rodas lielāko rūpniecības uzņēmumu darbības rezultātā. Tās uzdevums ir samazināt un ierobežot gaisa, ūdens un augsnes piesārņojumu, nodrošināt dabas resursu un enerģijas racionālu izmantošanu, samazināt atkritumu daudzumu. Saskaņā ar likumā "Par piesārņojumu" noteikto rūpnieciskā ražošanas un saimnieciskā darbība (piesārņojošās darbības) atkarībā no to bīstamības videi tiek dalītas A, B un C kategorijās, kur A kategorijas darbība ir ar potenciāli visnozīmīgāko ietekmi. Lai veiktu darbību, kura atbilst A un B kategorijai, ir jāsaņem atbilstoša A vai B kategorijas atļauja. Birojs piedalās A un B kategorijas atļauju piesārņojošās darbības kontroles procesā atbilstoši likumā "Par piesārņojumu" noteiktajam deleģējumam. Biroja uzdevumi šajā jomā ir:

- izskatīt iesniegumus par reģionālo vides pārvalžu lēmumiem, kuri attiecas uz atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem, piesārņoto vai potenciāli piesārņoto vietu izpēti, sanācību un izpēti vai sanācijas izdevumu segšanu vai sadalījumu;
- saskaņojot ar VARAM, informēt citas valstis par iesniegumu atļaujas saņemšanai gadījumos, kad iespējama piesārņojuma pārrobežu pārnese;
- izveidot, uzturēt un atjaunot Biroja interneta tīmekļa vietnē informāciju par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (turpmāk tekstā – arī LPTP) attiecīgajā jomā un informēt par tiem VVD reģionālās vides pārvaldes, kā arī konsultēt šajā jautājumā operatorus un citas personas;
- izveidot, uzturēt un atjaunot informāciju par izsniegtajām atļaujām.

Biroja galvenā uzmanība šajā jomā tiek pievērsta informācijas par LPTP apzināšanai un izplatīšanai, kā arī sadarbības sistēmas ar VVD reģionālajām vides pārvaldēm un komercsabiedrībām izveidei un pilnveidošanai, nodrošinot vienotu pieeju iesniegumu iesniegšanai attiecīgu atļauju saņemšanai un atļaujas sagatavošanai un nepieciešamās informācijas pieejamības nodrošināšanai. Birojs nodrošina sabiedrības iespēju apstrīdēt VVD reģionālo vides pārvalžu amatpersonu izdotos lēmumus, kas attiecas uz atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem, piesārņoto vai potenciāli piesārņoto vietu izpēti, sanācību un izpēti vai sanācijas izdevumu segšanu vai sadalījumu, un iespēju vērsties tiesās saistībā ar vides jautājumiem.

1.4.3 Rūpniecisko avāriju riska mazināšana - politikas īstenošanas joma

Lai nepieļautu vai samazinātu kaitējumu, ko rūpniecisko avāriju rezultātā ķīmiskās vielas tām piemītošo īpašību dēļ var nodarīt videi, cilvēku veselībai un īpašumam, Latvijā ir ieviests rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas pasākumu komplekss. Rūpnieciskās darbības objektos, kuros tiek uzglabāts nozīmīgs bīstamo vielu daudzums, atbilstoši tam, kādas un cik daudz bīstamas vielas tas izmanto un uzglabā, obligāti izstrādājami un veicami rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi, kuru atbilstību un pietiekamību novērtē Rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisija un lēmumu pieņem Birojs.

Katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai Birojs veido rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisiju, kurā tiek iesaistīti visu iesaistīto valsts iestāžu (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, VARAM, Veselības ministrijas, Valsts darba inspekcijas, Patērētāju

Vides pārraudzības valsts birojs

tiesību aizsardzības centra un VVD un to reģionālo vides pārvalžu), kā arī attiecīgo pašvaldību pārstāvji. Komisijas personālo sastāvu apstiprina katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai, nepieciešamības gadījumos tiek pieaicināti atbilstoši speciālisti – eksperti. Galvenā uzmanība šobrīd tiek pievērsta tam, lai adekvāti tiktu novērtēts esošais stāvoklis un avāriju risks objektos, kā arī izstrādāti un realizēti konkrētajam stāvoklim atbilstoši rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi. Birojs sadarbībā ar citām rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā iesaistītajām institūcijām lielu uzmanību pievērš objektu speciālistu informēšanai un izglītošanai riska vadības jautājumos.

1.4.4 Atkritumu apsaimniekošana - politikas īstenošana iepakojuma apsaimniekošanā joma

Latvijas vides aizsardzības politikas mērķis iepakojuma jomā ir nodrošināt iepakojuma ražošanas attīstību, progresīvu iepakojuma tehnoloģiju ieviešanu un racionālas izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmas izveidi valstī, kā arī nodrošināt brīvprātīgas vienošanās principu ieviešanu izlietotā iepakojuma apsaimniekošanā, jo tas ļauj samazināt izlietotā iepakojuma nelabvēlīgo ietekmi uz vidi, sekmēt iepakojuma atkārtotu lietošanu, veicināt iepakojuma materiālietilpības samazināšanu un izlietotā iepakojuma reģenerāciju.

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto Birojs veic komercsabiedrību reģistrēšanu iepakojuma apsaimniekotāja statusā, ja tā ir izveidojusi un īsteno izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas sistēmu, kā arī apkopo informāciju par izlietotā iepakojuma savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakojuma apsaimniekotāji.

Biroja uzdevumi šajā jomā ir:

- noteiktajā kārtībā izsniegt iepakojuma apsaimniekotājiem izziņu par reģistrāciju;
- noteiktajā kārtībā un termiņos pēc iepakojuma apsaimniekotāja reģistrācijas informēt attiecīgās VVD reģionālās vides pārvaldes par iepakojuma apsaimniekotājiem, kuri noslēguši līgumu par izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu ar iepakojuma apsaimniekotāju;
- saņemt un apkopot informāciju par izlietotā iepakojuma savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakojuma apsaimniekotāji.

1.4.5 Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzībā joma un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas joma; vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem joma

Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzības un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas mērķis ir nodrošināt tiesību normu precīzu un efektīvu piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās, kā arī nodrošināt demokrātiskas valsts pamatprincipu ievērošanu attiecībās starp valsts iestādēm un privātpersonām. Vides aizsardzības sistēmā ir izveidota kārtība, kādā Latvijas iedzīvotājiem ir tiesības vērsties ar iesniegumiem, kuros ietverti lūgumi, sūdzības vai iebildumi par citu vides sistēmas iestāžu izdotiem administratīvajiem aktiem vai faktisko rīcību, kā arī sabiedrības līdzdalības tiesībām un tiesībām uz vides informāciju pārkāpumiem, lai tie tiktu pakļauti neatkarīgai un objektīvai izmeklēšanai.

Vairākos normatīvajos aktos Birojam deleģētas augstākās iestādes funkcijas Administratīvā procesa likuma izpratnē augstāk minētā mērķa sasniegšanai. Birojā ir tiesības vērsties ikvienai fiziskajai un juridiskajai personai, kā arī personu apvienībām ar iesniegumiem vai sūdzībām un saņemt atbildi pēc būtības. Birojam deleģētās funkcijas

Vides pārraudzības valsts birojs

apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšanas jomā ir administratīvās lietas izskatīšana no jauna pēc būtības, kā arī lēmuma sagatavošana par apstrīdēto administratīvo aktu vai faktisko rīcību vai sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Gadījumos, kad par Biroja pieņemtajiem lēmumiem tiek iesniegti pieteikumi administratīvajās tiesās, Birojs sagatavo rakstveida paskaidrojumus un nodrošina pārstāvniecību visās administratīvās tiesu sēdēs.

Vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem mērķis ir vides informācijas sagatavošana un izplatīšana atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, likumam „Par piesārņojumu”, Iepakojuma likumam, Vides aizsardzības likumam un Ministru kabineta 2005.gada 19.jūlija noteikumiem Nr.532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem”, kā arī Orhūsas konvencijai.

1.4.6 Vides pārvaldības instrumenti – politikas īstenošanas ekomarķējuma un vides vadības un audita sistēmas joma (EMAS)

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula EK Nr.66/2010 “Par ES Ekomarķējumu” paredz, ka **Eiropas ekomarķējums** ir viens no brīvprātīgajiem vides politikas instrumentiem organizāciju ilgtspējīgai attīstībai. Eiropas ekomarķējuma sistēma tika izveidota 1992.gadā un šobrīd tā ir visu ES dalībvalstu teritoriju aptveroša programma, kas apliecina preču un pakalpojumu atbilstību noteiktiem vides standartiem. Eiropas ekomarķējuma pamatā ir preventīva organizāciju radītās tiesās un netiesās ietekmes mazināšana, veicinot videi draudzīgu patēriņu. Sistēmas mērķis ir sekmēt un stimulēt tādu preču ražošanu un pakalpojumu sniegšanu, kuru ietekme uz vidi visos to dzīves cikla posmos ir samazināta līdz minimumam, kā arī stimulēt plašākā sabiedrībā vides apziņu un videi draudzīgas rīcības modeli caur atbildīgu iepirkumu.

Eiropas ekomarķējumu var piešķirt gan precēm, gan pakalpojumiem, ja pretendents atbilst Regulas un attiecīgās preču/pakalpojumu grupas kritērijiem. Biroja galvenie uzdevumi šajā jomā ir Ekomarķējuma sistēmas koordinēšana un pārraudzība valstī, nodrošinot marķējuma piešķiršanu, ražotāju uzraudzību, kā arī sabiedrības informēšanas pasākumu kompleksa realizāciju.

Vides vadības un audita sistēma, jeb EMAS ir brīvprātīgs instruments ES dalībvalstu uzņēmumiem, kuri, ieviešot videi draudzīgas darbības modeli, ilgtermiņā pievērš uzmanību tādiem aspektiem kā uzņēmuma radītās piesārņojuma slodzes mazināšana, racionāla dabas resursu izmantošana un vides izglītība. Publisko vai privāto tiesību subjekts, kas ievieš vides vadības sistēmu, apņemas izpildīt vides normatīvo aktu prasības, pastāvīgi uzlabot savu veikumu vides jomā, un sniegt sabiedrībai informāciju par radīto ietekmi uz vidi. Rūpējoties par ietekmes uz vidi samazināšanu, uzņēmums gūst gan materiālu labumu no finanšu līdzekļu ekonomijas, lietderīgāk izmantojot ūdeni un enerģiju, samazinot atkritumu daudzumu, kā arī gūst pozitīvāku tēlu sabiedrībā. Bez tam EMAS veicina uzņēmuma darbinieku līdzdalību, tādējādi aktīvi veidojot darbinieku vides apziņu.

Biroja galvenie uzdevumi šajā jomā ir EMAS sistēmas koordinēšana un pārraudzība valstī atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas EK Nr.1221/2009 “Par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS), kā arī par Regulas (EK) Nr.761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu” prasībām, nodrošinot reģistrāciju, reģistrēto organizāciju uzraudzību, kā arī sabiedrības informēšanas pasākumu kompleksa realizāciju.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Birojs savas funkcijas veic VARAM budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” ietvarā un savu darbību nodrošina no valsts budžeta līdzekļiem. Minēto apakšprogrammu īsteno viena valsts pārvaldes institūcija – Birojs. Valsts piešķirtais finansējums Biroja funkciju un pienākumu izpildei 2012.gadā, kā arī tā izlietojums Biroja darbības nodrošināšanai atspoguļots šī pārskata 1.tabulā.

1.tabula

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (latos)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	228 920	231 279	223 537
1.1.	dotācijas	221 766	216 779	216 542
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	7 154	14 500	6 995
1.3.	ārvalstu finanšu palīdzība	0	0	0
1.4.	ziedojumi un dāvinājumi	0	0	0
2.	Izdevumi (kopā)	227 854	231 279	223 537
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	227 058	230 479	222 747
2.1.1.	kārtējie izdevumi	227 058	230 479	222 747
2.1.2.	procentu izdevumi	0	0	0
2.1.3.	subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	0	0	0
2.1.4.	kārtējie maksājumi Eiropa Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	0	0	0
2.1.5.	uzturēšanās izdevumu transferti	0	0	0
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	796	800	790

2.2. Pārskata gada darbības rezultāti atbilstoši funkciju sadalījumam un to izpilde

2012.gadā Birojs sekmīgi un ar ļoti lielu pašatdevi ir turpinājis savu darbu pie tam deleģēto mērķu sasniegšanas, lai gan jāsaka, ka tas nav nācies viegli. Pēdējo gadu laikā pārmaiņas valsts pārvaldē un arī Birojā ir bijušas ievērojamas, būtiski sarucis amata vietu skaits, lai gan kopējais darba apjoms ir kļuvis lielāks, jo īpaši ietekmes uz vidi novērtējuma jomā. Tāpat vairākās nozīmīgās Biroja darbības jomās, tostarp apstrīdēto administratīvo aktu jomā ir pieaugusi darba sarežģītības pakāpe un darbinieku slodze ir pārmērīga. Birojs kā publiskās pārvaldes iestāde savā darbā vienmēr kā prioritāti ir uzstādījis kvalitatīvu, korektu, efektīvu un iespējami savlaicīgu pienākumu izpildi. Arī 2012.gadā Birojs pret darbu ir attiecies ar augstāko atbildību un tas ir uzskatāmi redzams arī zemāk norādītajā sasniegumu atspoguļojumā.

2.2.1 Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Pārskata periodā Birojs turpināja darbu pie stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma pārraudzības, kā arī strādāja pie stratēģiskā novērtējuma kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas. 2012.gadā kopā izvērtēti 89 plānošanas dokumentu izstrādātāju iesniegumi (13 gadījumos pieprasīta papildus informācija), sagatavoti un pieņemti lēmumi par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu:

- 29 gadījumos pieņemts lēmums piemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru;
- 60 gadījumos pieņemts lēmums nepiemērot stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru.

Šajā gadā Birojā iesniegti iesniegumi lēmuma pieņemšanai par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu novadu teritorijas plānojumam, attīstības programmām un ilgtermiņa attīstības stratēģijām, novadu atsevišķu teritoriālo vienību teritorijas plānojumam vai to grozījumiem, kā arī republikas mēroga pilsētu attīstības plānošanas dokumentiem.

Pārskata periodā sagatavots atzinums par 41 vides pārskatu, no kuriem 31 ir par novadu attīstības plānošanas dokumentu, 4 - novadu teritoriālo vienību – bijušo pagastu pašvaldību - teritorijas plānojumu un to grozījumu vides pārskatiem. Pārskata periodā Birojs sagatavoja atzinumus arī par Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam, Plūdu riska pārvaldības plāna Rīgas pilsētai, Ventpils pilsētas teritorijas plānojuma 2006.-2018.gadam, Liepājas pilsētas teritorijas plānojuma, Jūrmalas pilsētas teritorijas plānojuma, Jēkabpils pilsētas ilgspējīgas attīstības stratēģijas 2014.-2030.gadam un attīstības programmas 2014.-2020.gadam vides pārskatiem. Informācija par Biroja lēmumiem un atzinumiem ir ievietota Biroja interneta tīmekļa vietnē, sadaļā Stratēģiskais IVN (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>).

Pārskata periodā Birojs turpināja darbu arī pie stratēģiskā novērtējuma kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas, kas ietver darbu gan ar plānošanas dokumentu, gan vides pārskatu izstrādātājiem, kā arī institūcijām, sabiedrību un nevalstiskajām organizācijām. Birojs individuāli konsultēja pašvaldības, konsultāciju firmas par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma metodēm un vides pārskata sagatavošanu, kā arī informēja iedzīvotājus par stratēģiskā novērtējuma būtību un viņu iespējām piedalīties vides jautājumu risināšanā gan reģionālā līmenī, gan valstī kopumā (kopumā vairāk kā 100 telefoniskas un mutiskas konsultācijas). Daļas darbinieki izmantojuši dotās iespējas savas kvalifikācijas celšanai,

Vides pārraudzības valsts birojs

apmeklējot dažāda rakstura ar plānošanu un darba specifiku saistītus seminārus un apmācības. Īpaši atzīmējama dalība Pasaules Veselības organizācijas organizētajā praktiskās apmācības seminārā „WHO Capacity Building in Environment and Health”.

Pārskata periodā, līdzīgi kā tas ir bijis iepriekšējos gados, vērojama ļoti dažāda stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskatu kvalitāte, kaut kopumā atzīmējama uzlabošanās tendence, tomēr vēl aizvien aktuāla ir novērtējumā nepietiekoši izmantotā analītiskā pieeja. Kā vispārēja tendence atzīmējama pārāk liela koncentrēšanās uz esošo vides stāvokli, kas nebūtu peļami, ja vien neiztrūktu sasaiste ar pašu plānošanas dokumentu un tajā plānotajām darbībām. Birojs gribētu šajā pārskata periodā atzīmēt institūciju ar vien lielāku izpratni par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķiem un pamatuzdevumiem, kas redzams to izdotajos atzinumos par plānošanas dokumentiem un vides pārskatiem. Kā jau tas ir bijis arī iepriekšējos gados, būtiska loma vides aspektu ievērtēšanā plānošanas dokumentos bijusi nevalstiskām organizācijām un aktīvai sabiedrības līdzdalībai. Šajā pārskata periodā atzīmējama aktīva sabiedrības un nevalstisko organizāciju līdzdalība sagatavojot Rīgas un Jūrmalas attīstības plānošanas dokumentus. Šajā gadījumā jāvērs uzmanība uz nepieciešamību izteikt savus priekšlikumus savlaicīgi, ievērojot sabiedriskās apspriešanas izsludinātos termiņus, lai plānošanas dokumenta izstrādātājs tos varētu apkopot, veikt nepieciešamās izmaiņas vai sniegt savus skaidrojumus. Īpaši iepriecina gadījumi, kad speciālistu, sabiedrības un nevalstisko organizāciju pārstāvju izteiktie konstruktīvie priekšlikumi var palīdzēt plānošanas dokumentu izstrādātājiem atrast videi draudzīgākus un līdz ar to arī ilgtspējīgākus attīstības risinājumus.

2012.gadā aktualizējās jautājums par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma integrētu veikšanu vairākiem viena novada plānošanas dokumentiem. Šādu pieeju Birojs uzskata par lietderīgu un attaisnojamu, ja vien tiek apzinātas un pietiekoši detalizēti vērtētas konkrētās ar būtiskām vides ietekmēm saistītās darbības, kas plānotas attīstības programmu rīcību un investīciju plānos, kā arī izmaiņas teritorijas plānojumu teritorijas plānotajā (atļautajā) izmantošanā. Būtiski atzīmēt, ka Birojs sagaida lielāku atdevi un izpratni no plānošanas dokumentu izstrādātājiem, sagatavojot iesniegumus par plānošanas dokumentu izstrādes uzsākšanu, akcentējot nepieciešamību vairāk vērst uzmanību uz konkrētām paredzētajām darbībām, īpaši saistībā ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un 2. pielikumu un darbībām Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (Natura 2000) teritorijās. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu pēc iespējas pamatotāku lēmuma pieņemšanu par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanas un izvairoties no gadījumiem, kad lēmums pieņemts, ievērojot piesardzības principu, kas diemžēl nereti saistīts ar apstākli, ka plānošanas dokumenta izstrādātājs nevar pietiekoši izprast situācijas būtību un sniegt nepieciešamo informāciju. Daļas darbinieki īpaši nozīmi piešķir attiecīgā jautājuma skaidrošanā individuālās konsultācijās.

Pārskata periodā turpinājās monitoringu ziņojumu iesniegšana. Birojs iesniegtos monitoringa ziņojumus apkopoja un nosūtīja Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centram. Šajā gadījumā atzīmējama iesniegto monitoringa ziņojumu atšķirīgā kvalitāte un izpildījums – atsevišķi plānošanas dokumentu izstrādātāji veikuši detalizētu izvērtējumu, piesaistot arī ekspertus, citā gadījumā tika sagatavota īsa informatīva atsauce, kas noteiktos gadījumos ir attaisnojami, jo atsevišķu bijušo pagastu teritorijās nav veiktas saimnieciska rakstura darbības vai notikusi kāda cita veida attīstība. Plānošanas dokumentu izstrādātājiem, sagatavojot monitoringa ziņojumu, lielāku uzmanību vajadzētu veltīt tieši plānošanas dokumentā paredzēto darbību īstenošanas izvērtējumam, vienlaikus vērsot uzmanību uz būtiskākajām esošajām vides problēmām, kuras jārisina turpmākajā plānošanas posmā vai arī to risinājums jāatstāj uz nākošajiem plānošanas periodiem. Biroja interneta tīmekļa vietnē ievietots arī Biroja darbinieku sagatavots metodiskais materiāls monitoringa veikšanai un

Vides pārraudzības valsts birojs

monitoringa ziņojuma sagatavošanai. Metodiskajam materiālam ir izpratni veicinošs raksturs, un tas vairāk orientēts uz novadu plānošanas dokumentiem. Vēl aizvien ir aktuāls jautājums par to, cik lietderīgi ir veikt monitoringu bijušo pagastu teritorijas plānojumiem, ja plānots izstrādāt kopējo novada teritorijas plānojumu. Biroja ieskatā, lietderīgāk būtu, sagatavojot novada teritorijas plānojumu, veikt atbilstošu esošās situācijas novērtējumu un turpmāk monitoringa ziņojumu sagatavot tikai jaunajam apstiprinātajam teritorijas plānojumam, nepieciešamības gadījumā akcentējot uzmanību uz iepriekšējā plānošanas dokumentā identificētajām būtiskajām ietekmēm. Kopumā situācija būs jāizvērtē pēc laika, kad jau darbībā būs redzama jaunā Teritorijas plānošanas likuma darbība un cik veiksmīgi tajā integrējas stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma process.

2.2.2 Ietekmes uz vidi un Natura 2000 teritoriju novērtējums

2012.gads ir bijis ražīgs gads ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, - analizēti un izvērtēti nozīmīgi tautsaimniecības attīstības projekti, meklēti labākie risinājumi un alternatīvas ietekmes uz vidi novēršanai gan ievērojamām satiksmes infrastruktūras attīstības iecerēm, gan projektiem, kas saistīti ar enerģētisko rūpniecību, ostu attīstību un valstiska mēroga elektroapgādes sistēmas uzlabošanu.

2012.gadā pabeigtas ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras 2 derīgo izrakteņu ieguves projektiem, autoceļa A9 Rīga (Skulte) – Liepāja posma no km 0,0 līdz km 38,2 rekonstrukcijas, SIA “Zemeka” cūku intensīvās audzēšanas fermas Ķeguma novada Birzgales pagasta “Dzintaros ZKG” un SIA KU “Baltic Oil Terminal” naftas un ķīmisko produktu pārkraušanas termināļa izveides Rīgā, Flotes ielā 2 (kadastra Nr.01001032001, platība 29,5 ha), Rīgas Brīvostas teritorijā, projektiem. Informācija par izvērtējuma gaitu ir atspoguļota arī Biroja interneta tīmekļa vietnē (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>).

2012.gadā kopumā izskatīti un izanalizēti 567 ietekmes uz vidi sākotnējie izvērtējumi un pieņemti lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem būtiski audzis dažādās darba stadijās esošo ietekmes uz vidi novērtējumu skaits. Pārskata periodā Birojs uzraudzīja un koordinēja vairāk kā 40 ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras, t.sk. ietekmes uz vidi novērtējums uzsākts 10 jaunām likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. pielikuma darbībām, bet 10 darbībām ietekmes uz vidi novērtējums piemērots sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātā. Papildus 2012.gadā vienai paredzētajai darbībai Birojs pieņēma lēmumu par ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (Natura 2000) novērtējuma veikšanu. 2012. gadā Birojs ir izstrādājis un izsniedzis 13 ietekmes uz vidi novērtējuma programmas, ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā 12 gadījumos bija nepieciešamas darbības ierosinātajam norādīt, ka ziņojumā veicami labojumi un ietverama papildus informācija. Atzinumi sagatavoti un izsniegti par 5 ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem. Pārskata gadā 1 darbībai ir izsniegti nosacījumi ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējumam, sagatavots un izsniegts 1 atzinums par 1 redakciju, bet nav sagatavots un izsniegts neviens atzinums par ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējuma galīgo redakciju.

Tāpat pārskata periodā Biroja darbība ietekmes uz vidi novērtējuma jomā aktīvi un efektīvi tikusi virzīta arī ES atbalsta fondu konkursos piesakāmo projektu izvērtēšana, nodrošinot pieteikumiem nepieciešamās dokumentācijas sagatavošanu, kas efektīvi demonstrē lēmuma pieņēmējiem, ka katras darbības ietekmes ir apzinātas un vides aizsardzības prasības integrētas projektu risinājumos. Pārskata periodā Birojs ir izdevis ~ 17 atzinumus par ES atbalsta fondos pieteiktajiem projektiem to iespējamās ietekmes uz vidi aspektā, kas ir obligāts priekšnoteikums atbilstošās kategorijas projektiem.

2.2.3 Piesārņojuma integrētā novēršana un kontrole

Pārskata gadā Birojs ir turpinājis darbu pie uzdevumu pildīšanas saistībā ar likuma “Par piesārņojumu” nosacījumiem. Birojs būtiski ir uzlabojis informāciju par LPTP un izsniegtajām A un B kategorijas atļaujām Biroja interneta tīmekļa vietnē. Birojs ir nodrošinājis LPTP pieejamību Latvijā. 2012.gadā Biroja darbinieki nav piedalījušies ES rīkotajos informācijas apmaiņas forumos par LPTP finansiālu un cilvēkresursu trūkumu dēļ. Tai pat laikā 2012.gada 2. – 3.februārī Birojs pārstāvēts BEF organizētajā seminārā Tallinā par rūpniecisko emisiju direktīvas ieviešanu Baltijas valstīs.

2012.gada laikā Birojs ir sagatavojis publicēšanai un ievietojis Biroja interneta tīmekļa vietnē piesārņojuma sadaļā (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>) 18 A kategorijas atļaujas, 33 A kategorijas atļauju nosacījumu grozījumus, 385 B kategorijas atļaujas un 441 B kategorijas atļauju nosacījumu grozījumus.

2.2.4 Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana

Pārskata gadā Birojā turpinājās rūpniecisko avāriju riska novērtēšana saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. 2012.gadā tika izveidotas Riska izvērtējuma komisijas 28 uzņēmumu iesniegtās dokumentācijas izvērtēšanai.

Lai uzlabotu rūpniecisko avāriju riska izvērtēšanas procedūru, intensīvi turpinājās iepriekšējā gadā uzsāktais darbs pie atbilstošu ekspertu apzināšanas un dokumentu kvalitātes pilnveidošanas. Pārskata gadā Birojā saņemtas un izskatītas kopsummā 25 rūpniecisko avāriju novēršanas programmas un drošības pārskati, t.sk. arī papildinājumi un grozījumi esošajās programmās un pārskatos.

Apkopojot Riska izvērtējuma komisijas locekļu slēdzienus, 2012.gadā Biroja darbinieki izstrādāja ieteikumus un priekšlikumus uzņēmumu drošības pārskatiem un uzņēmumu rūpniecisko avāriju novēršanas programmām, uz kuru pamata Biroja speciālisti sagatavoja izvērtējumu par uzņēmumu 9 rūpniecisko avāriju novēršanas programmu un 16 drošības pārskatu atbilstību Ministru kabineta 2005.gada 19.jūlija noteikumu Nr.532 “Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” prasībām, ietverot tajos norādījumus par papildus pasākumiem, kas uzņēmumu atbildīgajām personām jāveic, lai samazinātu rūpniecisko avāriju draudus un palielinātu vides un cilvēku drošību. Šobrīd lielākā daļa rūpniecisko avāriju riska novēršanas dokumentāciju novērtējumu tiek regulāri aktualizēti un tādējādi tiek izpildītas attiecīgās ES Direktīvas prasības.

Saskaņā ar objektu atbildīgo personu un VVD reģionālo vides pārvalžu sniegto informāciju izveidots un regulāri tiek aktualizēts to objektu saraksts, kuriem 2005.gada 19.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.532 “Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” noteiktajā kārtībā un termiņos Birojā iesniedzamas rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai drošības pārskati. Šis saraksts ievietots Biroja interneta tīmekļa vietnē (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>).

Pārskata gadā sniegta rakstveida informācija Jelgavas novada, Olaines novada un Ropažu novada pašvaldībai par konkrētiem paaugstināta riska objektiem un to iespējamo nevēlamo ietekmi un nepieciešamajiem riska samazināšanas pasākumiem, kā arī Rīgas domei sniegta rakstveida informācija par izmaiņām attiecībā uz esošajiem paaugstināta riska objektiem, būtiskiem grozījumiem to rūpniecisko avāriju riska novērtējumos un ieteikumi saistībā ar Rīgas teritorijas plānojuma (2006.-2018.gadam) un Rīgas domes saistošo teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu grozījumu izstrādi.

Papildus pārskata periodā aktīvi tika veikts darbs saistībā ar jauno Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību (SEVESO III), kura izstrādāta saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 16. decembra Regulu (EK) Nr. 1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojumu, ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006. Paredzēts, ka jaunās Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīvas 2012/18/ES par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK (SEVESO III) prasības ar 2015. gada 1. jūniju aizstās esošās Padomes 1996. gada 9. decembra Direktīvas 96/82/EK par tādu smagu nelaimes gadījumu briesmu pārzināšanu, kuros iesaistītas bīstamas vielas (SEVESO II) prasības, kas nozīmē, ka līdz tam laikam (2015. gada 1. jūnijam) arī Ministru kabineta 2005. gada 19. jūlija noteikumi Nr. 532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem” tiks pārstrādāti vai aizstāti ar citu normatīvo aktu.

2.2.5 Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrācija

Pārskata periodā regulāri turpināta informācijas sniegšana par reģistrētajām komercsabiedrībām iepakojuma apsaimniekotāja statusā, kā arī to līgumpartneriem. Birojs nodrošina regulāru informācijas apkopošanu un pilnveidošanu par reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekotājiem, kā arī informācijas sniegšanu VVD reģionālajām vides pārvaldēm normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

2012. gadā regulāri pārskatīti un papildināti to uzņēmumu saraksti, kas iekļāvušies iepakojuma apsaimniekošanas sistēmā, noslēdzot līgumus par iepakojuma apsaimniekošanu ar Birojā reģistrētiem iepakojuma apsaimniekotājiem. Šī informācija regulāri tiek apkopota un sniegta VVD reģionālajām vides pārvaldēm. Kopumā pārskata periodā VVD reģionālajām vides pārvaldēm sagatavota informācija vairāk kā par 1000 iepakotājiem.

2.2.6 Iesniegumu izskatīšana

Pārskata periodā nemainīgi saglabājusies arī augstā darba intensitāte saistībā ar Biroja kā augstākās iestādes funkciju pildīšanu, veicot VARAM padotībā esošo iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu izskatīšanu. Šī kompetences joma Birojā ir kļuvusi jau par tradicionālu un patstāvīgu darbības virzienu, kas prasa gan rūpīgu un sistemātisku, skrupulozu darba ieguldījumu, gan daudz atbildības, augstu profesionalitāti un mērķtiecību. Atskatoties uz gūto pieredzi šajā pārraudzības formas darbā, iespējams teikt, ka pēdējo gadu laikā noiets ļoti grūts un ievēribas cienīgs ceļš, kuru mērojuši kopā ar Biroju ir gan VVD reģionālās vides pārvaldes, gan Dabas aizsardzības pārvalde un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrācijas un citas VARAM sistēmas iestādes. Šajos gados veidojusies un nostiprinājusies dziļāka izpratne par publiskās pārvaldes tiesiskuma nodrošināšanas pamatprincipiem, kopīgi esam mācījušies un pilnveidojuši savu pamatdarbu orientācijā uz objektīvu, argumentētu un korektu izpildījumu, kā arī guvuši neatsveramas mācībstundas dziļākai tiesību aktu, to piemērošanas kārtības un interpretēšanas pamatmetožu apguvei. Statistiski salīdzinot pa gadiem, pārsūdzēto administratīvo aktu vai faktiskās rīcības skaits 2012. gadā nav būtiski mainījies - saņemti 26 iesniegumi par amatpersonu izdotajiem administratīvajiem aktiem (salīdzināšanai - 2011. gadā 27), tai pat laikā pārskata periodā izdoti lēmumi 41 administratīvajā lietā (salīdzināšanai - 2011. gadā 22), jo vairāki apstrīdēšanas iesniegumi tika saņemti iepriekšējā gada nogalē, turklāt vairākas sarežģītas un apjomīgas apstrīdēšanas lietas, kuru vērtēšanas tika uzsākta 2011. gadā, prasīja ilgāku un rūpīgāku izvērtēšanas darbu. Vērtējot lietas pēc satura, argumentācijas un motīviem, redzams, ka

Vides pārraudzības valsts birojs

salīdzinājumā ar 2004.gadu, kad Birojs uzsāka šādas funkcijas izpildi, - gandrīz visās VARAM padotībā esošajās iestādēs ir augusi profesionalitāte, uzkrāta pieredze un nostiprināta izpratne par vides aizsardzības tiesību aktu un Administratīvā procesa likuma materiālo un procesuālo normu piemērošanu.

2012.gads bijis nozīmīgs arī pieredzes gūšanai, nodrošinot Biroja pārstāvību administratīvajās tiesās, jo vairākās pārsūdzētajās administratīvajās lietās tiesvedības virzība ir sasniegusi jau kasācijas instanci. Nodrošināta pārstāvība un Biroja pozīcijas aizstāvība Augstākās tiesas Senātā par ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu samērīgas judikatūras veidošanai par vides aizsardzības sistēmai svarīgiem jautājumiem.

Varētu teikt, ka, atskatoties uz sasniegumiem un rezultātiem rādītājiem, esam iepriecināti un lepnī par kopīgi paveikto darbu un visas sistēmas iestāžu darba kvalitātes izaugsmi. Ar vairākiem Augstākās tiesas Senāta spriedumiem nostiprināta judikatūra un radīti precedenti, kas apliecina vides aizsardzības sistēmas ietvaros pieņemto lēmumu tiesiskumu un pamatotību.

Kopumā pārskata periodā Birojā izskatītas 41 sūdzības, pārsvarā par dažādiem VVD reģionālo vides pārvalžu izsniegtiem administratīvajiem aktiem, t.sk. 15 sūdzības par A un B kategorijas atļaujām un to nosacījumiem, 12 sūdzības par tehniskajiem noteikumiem vai atteikumu tos izsniegt, 2 sūdzības par iespējamu sabiedrības līdzdalības pārkāpumu un 12 cita rakstura sūdzības par vides atļaujām un administratīvajiem aktiem, ko izdevušas vides institūcijas. Vairāku sūdzību objektīvai izskatīšanai un argumentēta lēmuma pieņemšanai ir bijis nepieciešams pieprasīt papildu informāciju un iepazīties ar situāciju uz vietas, kā arī risināt konfliktsituācijas, pārrunās iesaistot visas ieinteresētās puses.

2012.gadā Birojs ir turpinājis pārstāvēt vides institūciju intereses arī administratīvajās tiesās. Pārskata periodā kopumā Birojs ir sagatavojis un iesniedzis 39 rakstveida paskaidrojumus par iesniegtajiem pieteicēja pieteikumiem, kā arī iesniedzis divas blakus sūdzības un divas kasācijas sūdzības. Visās administratīvo tiesu instancēs Birojs kopumā pārstāvēts 31 administratīvo tiesu sēdē.

Kopumā būtiski lielākajā daļā gadījumu tiesa ir atzinusi Biroja lēmumus par pamatoti. Pārskata perioda beigās ir 20 aktīvās tiesu lietas.

2.2.7 Vides informācijas izplatīšana

Pārskata periodā Birojs veica virkni pasākumu Biroja interneta tīmekļa vietnes uzlabošanai, lai vēl pilnīgāk un vienkāršāk sniegtu informāciju sabiedrībai. Pārskata periodā tika turpināta informācijas sagatavošana un izplatīšana gan aktīvā veidā, sniedzot ieinteresētajām personām informāciju rakstveidā vai mutiski, kā arī ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību, gan arī pasīvā veidā – informāciju ievietojot Biroja interneta tīmekļa vietnē (adrese: <http://www.vpvb.gov.lv>).

Biroja interneta tīmekļa vietnē informācija tiek regulāri atjaunota un tās atjaunošana notiek, ņemot vērā gan informācijas specifiku, gan arī normatīvo aktu prasības tās atjaunošanai. Biroja interneta tīmekļa vietnē sabiedrība var iepazīties ar aktuālu informāciju par Biroja pamatfunkciju nodrošināšanu un iegūt sev nepieciešamo informāciju par Biroja darbības jomām.

2.2.8 Eiropas Savienības Ekomarķējuma programmas koordinācija

2012.gadā Birojs sekmīgi turpinājis iepriekšējos gados uzsākto darbu pie ES ekomarķējuma piešķiršanas programmas koordinācijas Latvijā un labi ir ticis galā ar saviem

Vides pārraudzības valsts birojs

pieņākumiem, darbojoties kā Ekomarķējuma kompetentā iestāde. Biroja funkcijas šajā jomā saistāmas gan ar pretendentu atbilstības ekomarķējuma kritērijiem novērtējumu, gan ekomarķējuma licenču piešķiršanu, gan ekomarķējuma lietošanas uzraudzību. Kompetenču lokā ietilpst arī pasākumu realizācija ekomarķējuma popularizēšanai, ražotāju informēšanai un sabiedrības izglītošanai par videi draudzīgu preču un pakalpojumu patēriņu. 2012.gadā Birojs ir turpinājis paplašināt pieredzi un pilnveidojis izpratni un zināšanas gan par Eiropas prasību izpildi zaļā iepirkuma jomā, gan specifisku kritēriju apgūšanā un prasību izpratnes veicināšana saistībā ar reāliem pretendentiem no Latvijas ražotāju vidus. 2012.gadā Biroja atbildīgais darbinieks kā lektors piedalījies vairākās konferencēs un semināros, runājot gan par brīvprātīgajām vides aizsardzības iniciatīvām, gan par videi draudzīgas patērētāju apziņas celšanu, gan konsultējot un apmācot publiskās pārvaldes iestādes zaļā iepirkuma kritēriju formulēšanā un izvēlē, kur Eiropas ekomarķējumam ir būtiska loma.

Sniegtas konsultācijas vairāk kā 30 Latvijas uzņēmējiem, ražotājam, žurnālistiem un studentiem par ekomarķējuma piešķiršanas nosacījumiem, 2012.gada nogalē saņemts arī pirmais pieteikums Eiropas ekomarķējuma saņemšanai. Izstrādāta sistēma, procedūras un kārtība ES ekomarķējuma piešķiršanai sadzīves ķīmijas produktiem, uzsākta Ekomarķējuma piešķiršana.

2.2.9 Vides vadības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana

Jau kopš iestāšanās ES Birojs ir veicis tam deleģētos uzdevumus Vides vadības un audita sistēmas (EMAS) funkcionēšanas nodrošināšanai, tādējādi šim mērķim tika likti pamati un nodrošinātas primārās iestrādnes, - gan izveidojot normatīvo aktu bāzi, gan realizējot sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas aktivitātes, gan radot pirmos eksperimentālos atbalsta pasākumus, lai radītu labvēlīgus priekšnoteikumus brīvprātīgo vides instrumentu plašākas izmantošanas iespējām. Diemžēl pēdējos gados no sistēmas izstājušies agrāk reģistrētie dalībnieki un neviena jauna reģistrācija 2012.gadā netika veikta. Birojs to saista ne tikai ar ekonomisko situāciju, bet kopējas valstiskas stratēģijas vides apziņas veidošanā trūkumu. Lai veidotu brīvprātīgās vides sistēmas par pievilcīgiem tirgus un konkurētspējas instrumentiem, ir nepieciešama stratēģija un rīcības politika, gan ekonomiskiem, gan administratīviem mēriem, sistēmu popularizēšanai un ieguvumu skaidrošanai ir nepieciešamas mārketinga un sabiedrisko attiecību kampaņas, atbalsta instrumentu ieviešanā nepieciešama starpministriju un starpnozaru apņemšanās. Patreizējā situācijā valsts funkciju izpildei EMAS jomā netiek paredzēta pat šim mērķim veidota struktūrvienība, atbildīgais Biroja darbinieks funkcijas brīvprātīgo vides iniciatīvu jomā pilda paralēli ikdienas darbam ietekmes uz vidi novērtējuma un citās jomās, līdz ar to trūkst gan cilvēku, gan laika un finanšu resursu, ko veltīt jomai, kas ilgtermiņā būtu vērsta uz vides apziņas veidošanu un vides aizsardzību. Savu iespēju robežās Biroja atbildīgais darbinieks 2012.gadā ir piedalījies kā lektors konferencēs un semināros, runājot gan par brīvprātīgajām vides aizsardzības iniciatīvām, gan par videi draudzīgas patērētāju apziņas celšanu, gan konsultējot un apmācot publiskās pārvaldes iestādes zaļā iepirkuma kritēriju formulēšanā un izvēlē. Sniegtas konsultācijas Latvijas uzņēmējiem vai pašvaldību pārstāvjiem par EMAS prasību pielāgošanu publiskā iepirkuma kritēriju jomā, par vides pārvaldības pasākumu ieviešanu uzņēmumā un nepieciešamās dokumentācijas paraugiem konkursa nolikumos. Tomēr tas nav bijis pietiekami, lai sekmīgi pildītu Eiropas pamatnostādnes vides rīcības jomā, - panākot videi draudzīgas ražošanas un patēriņa modeli. Lai Latvijas uzņēmējdarbības vidi varētu saukt par ilgtspējīgu un vides pārvaldības sistēmas jomā tuvinātos Vācijas, Austrijas un Skandināvijas valstu līmenim, - ar vidi saistītos tirgus instrumentos un to vadībā ir jāinvestē valsts budžeta līdzekļi.

2.3. Budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” rezultātīvo rādītāju analīze

Latvijas Republikas VARAM budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” (kods 23.02.00) īstenošanai 2012.gadā bija noteikti šādi rezultātīvie rādītāji:

- ietekmes uz vidi novērtējumu skaits (atzinumi par ietekmes uz vidi novērtējuma noslēguma ziņojumiem) gadā: plānots - 11, faktiski – 5 atzinumi un 12 starpatzinumi par IVN ziņojumu precizēšanu (155%) ;
- ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu skaits gadā: plānots - 400, faktiski – 567 (141 %);
- izvērtēto rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmu un rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatu skaits gadā: plānots – 15, faktiski – 25 (167%);
- veikto stratēģiskā (plānošanas dokumentiem) ietekmes uz vidi novērtējumu skaits gadā: plānots – 20, faktiski – 41 (205%);
- izvērtēto VARAM padoto institūciju amatpersonu izdoto administratīvo aktu izvērtēšanas skaits gadā: plānots – 28, faktiski – 41 (146%).

Kopumā var uzskatīt, ka rezultātīvie rādītāji, ņemot vērā būtiski samazināto finansējumu apjomu, ir izpildīti pat ļoti sekmīgi. Darbu izpilde ietekmes uz vidi novērtējumu noslēgumu ziņojumu izvērtēšanas un atzinumu par tiem sniegšanas jomā salīdzinājumā ar budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammā “Vides pārraudzības valsts birojs” noteikto ir veikta par 155%. Lēmumu skaits par ietekmes sākotnējo izvērtējumu, salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem, ir pieaudzis līdz 141%. Darbs rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmu un rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatu jomā izpildīts par 167%. Arī reģionālā reforma valstī ir ietekmējusi stratēģiskā (plānošanas dokumentiem) ietekmes uz vidi novērtējumu jomu un darbs izpildīts par 205%. Apstrīdēto VARAM institūciju amatpersonu izdoto administratīvo aktu izvērtēšanas un pieņemto lēmumu skaits ir 146%. No 2012.gada Biroja pieņemtajiem lēmumiem tiesā pārsūdzēti ir 11 lēmumi. Šajā jomā secināms, ka kopīga darba rezultātā palielinājusies amatpersonu kompetence, kas ļauj izdot aizvien kvalitatīvākus administratīvos aktus.

Apelācijas jomas ietvaros Birojs pārskata gadā sagatavojis un iesniedzis 39 dažāda rakstura rakstveida paskaidrojumus, t.sk. divas blakus sūdzības un vienu kasācijas sūdzību administratīvajās tiesās, t.sk. 23 Administratīvajai rajona tiesai un 11 Administratīvajai apgabaltiesai un 5 Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentam.

Birojs 2012.gada laikā pārstāvēts 31 tiesu sēdē, aizstāvot vides aizsardzības intereses, t.sk. 30 klātienēs tiesu sēdēs, sagatavojot atbilstošu informāciju, 8 Administratīvā rajona Jelgavas un Rīgas tiesu nams tiesu sēdēs, 16 Administratīvā apgabaltiesu tiesu sēdēs un 7 Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta sēdēs.

Kopumā būtiski lielākajā daļā gadījumu tiesa ir atzinusi Biroja lēmumus par pamatotiem. Pārskata perioda beigās ir 20 aktīvās tiesu lietas.

2.4. Biroja sniegtie pakalpojumi

Biroja sniegtie pakalpojumi galvenokārt ir pakalpojumi, kas izriet no Biroja pamatdarbības jomām – tie ir publiskie pakalpojumi, kas noteikti normatīvajos aktos un no tiem izrietošie dokumenti publiskās pārvaldes jomā, ko Birojs izdod adresētus privātiem un juridiskiem tiesību subjektiem. Atbilstoši pamatfunkciju sadalījumam Birojs sniedz šādus bezmaksas publiskos pakalpojumus, kas ir pieejami sabiedrībai:

Vides pārraudzības valsts birojs

1. Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzības jomā nodrošināšana.
2. Drošības pārskata vai rūpniecisko avāriju riska novēršanas programmas izvērtēšana.
3. Eiropas Savienības ekomarķējuma piešķiršana.
4. Iepakojuma apsaimniekotāja reģistrācijas nodrošināšana.
5. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšana.
6. Informācijas nodrošināšana par A un B kategorijas atļaujām.
7. Informācijas nodrošināšana par LPTP.
8. Paredzētās darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējuma nodrošināšana.
9. Sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpuma izvērtēšanas nodrošināšana.
10. Sākotnējā ietekmes izvērtējuma novērtējuma procedūras nodrošināšana un atbilstošu lēmumu pieņemšana par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu paredzētajai darbībai.
11. Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procedūras nodrošināšana.
12. Uzņēmumu reģistrācija Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS).

Biroja sniegto publisko pakalpojumu apraksts ir publicēts Latvijas valsts portāla www.latvija.lv sadaļas pakalpojumu katalogs apakšsadaļā Vides aizsardzība (<https://www.latvija.lv/LV/PublicServices/Default.aspx>) un Biroja interneta tīmekļa vietnē sadaļā Info.

Birojs nesniedz komercpakalpojumus un tā darbības pamatjomās nav izdalīti arī specifiski starpiestāžu pakalpojumi. Kā maksas pakalpojums Birojam ar Ministru kabineta 2012.gada 7.augusta noteikumiem Nr.545 „Noteikumi par Vides pārraudzības valsts biroja sniegto publisko maksas pakalpojumu cenrādi” noteikti maksas pakalpojumi pieaicināto ekspertu sniegtajiem pakalpojumiem ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, taču šajā gadījumā darbības ierosinātais vai plānošanas dokumenta izstrādātājs apmaksā tikai pieaicināto ekspertu darbu, bet nemaksā Birojam par valsts pārvaldes funkciju izpildes ietvaros veikto Biroja darbu. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 25.novembra Regulai (EK) 66/2010 kā maksas pakalpojums noteikta maksa par ekomarķējuma iesnieguma iesniegšanu Birojā un gada maksa, nosakot atlaides mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem, kā arī uzņēmumiem, kas reģistrējušies /sertificēti Vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS) un ISO 14001 sistēmā. Šie maksas pakalpojumi sedz pieteikuma izvērtēšanas administratīvās un tehniskās izmaksas, nodrošina testēšanu un atbilstības ekomarķējuma kritērijiem pārbaudi, kā arī nodrošināt piekļuvi nepieciešamajam aprīkojumam un iekārtām.

2012.gadā Birojs ietekmes uz vidi novērtējuma procesā novērtējuma ziņojumu izvērtēšanas kvalitātes nodrošināšanai 8 reizes ir pieaicinājis ārštata ekspertus. Papildus kā neiztrūkstošs pakalpojumu veids, ko Birojs veic ik dienu, ir sniegtās konsultācijas gan darbības ierosinātājiem, plānošanas dokumentu izstrādātājiem, komersantiem, VVD reģionālajām vides pārvaldēm, gan arī citām valsts un pašvaldību institūcijām. Biroja speciālisti gatavo informatīvos materiālus, iespēju robežās koordinē organizatoriskos pasākumus dažādiem semināriem, kā lektori piedalās apmācības semināros, konferencēs un mācībuursos izglītības iestādēs. Katru gadu sniegtās konsultācijas Biroja pamatdarbības jomās mērāmas daudzos simtos. Konsultācijas tiek sniegtas pastāvīgi gan sabiedriskajās apspriešanās, gan klātienē, gan elektroniskajā vidē, gan rakstiski informējot sabiedrību par aktuālajiem jautājumiem Biroja darbības jomās.

2.5. Biroja darbības uzlabošanas pasākumi

Pārskata periodā Biroja darbs kā vienmēr līdz šim, neskatoties uz saspringto darba režīmu un ierobežotajiem resursiem, ticis veltīts kvalitatīvai, korektai, efektīvai un iespējami savlaicīgai darbu izpildei. Par spīti sarežģījumiem, emocionālajam saspīlējumam sabiedrībā, finansiālajai situācijai un resursu deficītam, darba apjoms pārskata periodā ir veikts ļoti labi un sekmīgi. Pirms trim gadiem katrā Biroja struktūrvienībā būtiski tika samazināts darbinieku skaits, kas ir bijis liels trieciens Birojam kā komandai un, pamazām stabilizējoties un atjaunojoties tautsaimniecībai, rada papildus izaicinājumus un prasa maksimālu koncentrēšanos uz būtiskāko jautājumu prioritāru izpildi. Birojs apzinās, ka darba efektivitāte tik daudzpusīgu uzdevumu vadīšanā ir vistiešākā mērā atkarīga no Biroja komandas un tā – cik saskaņoti tās darbinieki izprot vides sistēmas kopīgos uzdevumus, cik motivēti un emocionāli stabili tie jūtas, cik labi tie prot attīstīt savstarpējo sadarbību un saglabāt vienotību un precizitāti arī dinamisku pārmaiņu laikā un ļoti augstas darba intensitātes apstākļos. Tamdēļ 2012.gadā Biroja darbības uzlabošanas pasākumi galvenokārt ir tikuši orientēti uz to, lai maksimāli optimizētu savu darbu gan Birojā kopumā, gan katras Biroja daļas ietvaros, kurās ir veikti pasākumi pienākumu veikšanas optimizācijai - pārdomātas rīcības, līdzšinējā prakse, novērtēti procesi un darbinieku kvalifikācija, lai nodrošinātu nemainīgi kvalitatīvu Biroja darbību un iekšējo sadarbību arī augstas slodzes un nestandarta situāciju, kā arī ierobežotu finanšu, laika un cilvēku resursu apstākļos.

Par spīti grūtībām, darbs kopumā Biroja ietvaros 2012.gadā ir veikts kvalitatīvi - no visiem Biroja darbiniekiem šogad ir saņemta atbildīga rīcība, patstāvība darbā un ikdienas lēmumu pieņemšanā. Liels darbs ieguldīts, līdzdarbojoties jauno normatīvo aktu izstrādē, kas regulē un turpmāk iespējami optimizēs ietekmes uz vidi novērtējuma jomu, pārskatītas un optimizētas procedūras, līdzsvarotas intereses un mazināts administratīvais slogs. Nodrošināta arī sistemātiska informācijas aprīte par aktuālajiem jautājumiem tiesvedībā un vides aizsardzības normatīvo aktu prasību interpretācijas aspektos, kā arī un pastāvīgi sniegta informācija sabiedrībai par biroja darba aktualitātēm.

3. PERSONĀLS

2012.gadā Biroja darbinieku skaits (attiecībā pret 2012.gada beigām) nav mainījies. Tai pat laikā pašās gada beigās trīs Biroja darbinieki uzrakstīja atlūgumu, turklāt divi no tiem – vienā struktūrvienībā, kur līdzīga situācija tika piedzīvota arī 2010.gadā. Lai arī saspringtākais un pārbaudījumiem pilnākais laiks, kad bija nepieciešams veikt būtisku darbinieku skaita samazināšanu, bija 2009.gads un 2010.gada sākums, arī 2012.gada nogale necieš optimismu. Darbinieki strādā pastāvīgas pārslodzes un stresa apstākļos un lai arī Biroja vadība savu iespēju robežās veic gan slodzes izlīdzināšanas pasākumus starp nodaļām, gan veicina kolektīva saliedēšanu, tas neattur darbiniekus no aiziešanas, jo īpaši struktūrvienībās, kur darba apjoms ir konstanti augsts un kadru mainība cikliski saglabājas augsta. Neskatoties uz minēto, Birojam ir izdevies līdz šim saglabāt vismaz nemainīgi kvalificētu vadošo ekspertu komandu visās Biroja struktūrvienībās, taču ikdienu Birojā ir ļoti saspringta, jo personāls ir pakļauts nepārtrauktam darbam paaugstinātas un brīžiem pat pārmērīgas slodzes apstākļos, arvien sarežģītāku jautājumu risināšanai.

Biroja komanda ir viena no tām, kas ar savu darbu ir pierādījusi, ka pat ļoti saspringtos apstākļos ir spējusi un spēj nodrošināt tai uzticētos pienākumus, tomēr personāla samazināšana nevar būt bezgalīga, jo jau šobrīd daudzi Biroja darbinieki pilda vairākas funkcijas un viens otru aizvieto nepieciešamības gadījumā. Birojā palikušo darbinieku skaits ir krietni mazāks, ņemot vērā veicamo darbu spektru un apjomu, nekā tas būtu objektīvi nepieciešams.

2.tabula

Informācija par Vides pārraudzības valsts birojā strādājošajiem 2012.gadā

Informācija par Vides pārraudzības valsts birojā strādājošajiem 2011.gadā	
1. Amata vietu un strādājošo skaits	
Amata vietu skaits	17
Faktiskais vidējais darbinieku un ierēdņu skaits	17
2. Iedalījums pēc statusa	Strādājošo skaits
ierēdņi	13
darbinieki, t.sk. fiziskā darba veicēji	4
3. Iedalījums pēc ieņemamā amata	Strādājošo skaits
direktors	1
direktora vietnieks, daļas vadītājs	1
nozares struktūrdaļu vadītāji	4
sektoru vadītāji	1
vecākie eksperti	6
darbinieki, t.sk. fiziskā darba veicēji	4

4. Iedalījums pēc vecuma un dzimuma	Strādājošo skaits	
	vīrieši	sievietes
20 — 29 gadi	0	3
30 — 39 gadi	1	6
40 — 49 gadi	1	2
50 — 59 gadi	0	2
60 — 69 gadi	0	2
5. Izglītība	Strādājošo skaits	
5.1. Izglītības līmenis	ir ieguvuši	turpina studijas
Vispārējā vidējā izglītība	1	0
Bakalaura grāds	1	0
Maģistra grāds	13	0
Profesionālā augstākā izglītība	1	0
Doktora grāds	1	0
5.2. Izglītības joma	Strādājošo skaits	
Dabas un inženierzinātnes	14	
Ekonomika un vadības zinības	0	
Tiesību zinātnes	2 (papildu izglītība)	
Citas	3	
6. Personālmainība	0 %	

2012.gadā visai Birojā strādājošajai vadošajai ierēdņu komandai ir vismaz maģistra grāds dabas vai inženierzinātnēs, maģistra grāds ir arī 100% no ekspertu komandas. Visa Biroja komanda ir profesionāla, kvalificēta un pieredzējusi. Divi Birojā strādājošie papildus savai profesionālajai izglītībai ir apguvuši arī tiesību zinības. Skatot tikai demogrāfiskā šķērsgriezumā varētu teikt, ka Birojs lielā mērā ir sievišķīga komanda, jo gandrīz 90% Birojā strādājošās ir sievietes. Tai pat laikā, skatoties uz enerģiju, ar kādu Biroja personāls pilda savus uzdevumus, izturību, ar kādu Biroja darbinieki tiek galā ar smago slodzi, atbildību, ar kādu Biroja darbinieki sasniedz augstus rezultātus, kā arī profesionalitāti un pat atjautību, ar kādu Biroja darbinieki risina sarežģītus problēmjautājumus, var teikt, ka Biroja komanda ir ļoti stipra un atbildīga.

Tai pat laikā šāda atzinība ir tikai daļēji mierinoša, jo kā ikviens – arī Biroja darbinieki spēj nogurt un spars nav neizsīkstoša spēja, it sevišķi, tik atbildīgu, kompleksu un specifisku jautājumu risināšanā, kas deleģēti Birojam, taču pastāvīga iekšēja nepieciešamība un orientācija uz attīstību, iespējami precīza, korekta un atbildīga savu pienākumu izpilde valsts kopējai un katra paša darbības pilnveidošanai un attīstībai ir īpašības, kas raksturo biroja personālu kopumā.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Jau no Biroja izveidošanas tā darbība pastāvīgi ir vērsta uz sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā. Savā darbībā Birojs ievēro normatīvajos aktos noteikto sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas procedūru, Orhūsas konvencijas un atbilstošu ES nostādnes un prasības.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesā sabiedrības informēšana par plānotajām darbībām, to potenciālo ietekmi uz vidi, kā arī sabiedrības iesaistīšana ietekmju novērtēšanā un lēmuma pieņemšanā ir nozīmīgs posms. Sabiedrība un nevalstiskās organizācijas visā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā kā viens no līdztiesīgiem procesa dalībniekiem var iesaistīties priekšlikumu sagatavošanā un paust savu viedokli par konkrēto darbības realizācijas vietu un izmantoto tehnoloģiju atbilstību, kas tiek ņemts vērā, gatavojot IVN programmas un Biroja atzinumus par IVN ziņojumiem, kā arī nosacījumus darbības veikšanai. Kopumā sabiedrības iesaistīšanās nozīmīgu tautsaimniecības projektu apspriešanā pārskatā gadā vērtējama kā aktīva. Jo īpaši aktīva tā nemainīgi saglabājas jaunu autoceļu, vēja elektrostaciju un lopkopības objektu būvniecības projektu apspriedēs. Liela loma vides aspektu ievērtēšanā paredzēto darbību projektos un plānošanas dokumentos bijusi nevalstiskām organizācijām un sabiedrībai. Īpaši iepriecina gadījumi, kad sabiedrības un nevalstisko organizāciju pārstāvju izteiktie konstruktīvie priekšlikumi palīdzējuši atrast videi draudzīgākus un līdz ar to arī ilgtspējīgākus teritorijas attīstības risinājumus.

Biroja darbinieki ir uzraudzījuši projekta ierosinātāja un plānošanas dokumenta izstrādātāja darbību normatīvajos aktos paredzēto sabiedrības informēšanas pasākumu izpildē un, nepieciešamības gadījumā aktīvi rīkojušies, lai novērstu trūkumus. Visa informācija par ietekmes uz vidi novērtējumu tā veikšanas gaitā ir plaši pieejama sabiedrībai un pašvaldībām, tādējādi nodrošinot atklātību un dialoga iespējas par veiksmīgākā risinājuma izvēli.

Arī viens no stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma pamatmērķiem ir nodrošināt sabiedrības informēšanu par plānošanas dokumentu izstrādi un iesaistīt sabiedrību to apspriešanā un lēmumu par tiem pieņemšanā. Biroja interneta tīmekļa vietnē tiek publicēti paziņojumi par plānošanas dokumentu vides pārskatu sabiedriskās apspriešanas pasākumiem. Jāatzīmē, ka pakāpeniski pieaug sabiedrības aktivitāte un izpratne atsevišķu plānošanas dokumentu un vides pārskatu izstrādē, tomēr jāsecina, ka lielā daļā gadījumu iedzīvotāji nepietiekoši novērtē un neizmanto viņiem dotās iespējas savlaicīgi piedalīties gan valsts, gan pašvaldības līmeņa plānošanas dokumentu izstrādē un pilnveidošanā. Ir būtiski, lai sabiedrības viedoklis būtu zināms lēmumu pieņēmējiem pirms plānošanas dokumentu galējās saskaņošanas, jo tieši sabiedrība ir tā, kuras labā un uzdevumā valsts iestādes strādā.

Sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas pasākumus Birojs veic arī saistībā ar diviem brīvprātīgajiem vides instrumentiem, kas vērsti uz uzņēmumu tiešās un netiešās ietekmes mazināšanu un videi draudzīga patēriņa veicināšanu – EMAS un ES ekomarķējumu. Kā viens no uzdevumiem šajā jomā ir EMAS un ekomarķējuma sistēmas ieviešanas veicināšana un sabiedrības informēšana par iesaistīšanās iespējām. Pārskata gadā attīstīts dialogs ar dažādām mērķa auditorijām par brīvprātīgo ieguldījumu – gan brīvprātīgām investīcijām videi draudzīgās tehnoloģijās, gan zaļo iepirkumu, gan videi draudzīgu (ekomarķētu) produktu ražošanu un vides vadības sistēmu ieviešanu.

Biroja aktivitāšu popularizēšana sabiedrībā tika veikta, ne tikai piedaloties projektu sabiedriskajās apspriešanās, bet arī regulāri sniedzot konsultācijas Biroja apmeklētājiem un intervijas plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, kā arī maksimāli izmantojot interneta iespējas. Paldies visiem par sadarbību!

5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Lai nodrošinātu normatīvajos aktos Birojam deleģētās funkcijas un nodrošinātu sabiedrības tiesības uz informāciju, kā arī sekmētu vienotu vides un dabas aizsardzības prasību realizāciju, ir plānots mērķtiecīgi un sistemātiski pilnveidot Biroja darbu arī turpmāk, jo neatkarīgi no pārmaiņām valstī, normatīvajos aktos noteiktajiem pienākumiem, kā arī pienākumiem, kas izriet no Latvijas kā ES dalībvalsts starptautiskajām saistībām, – atkāpes vai atbildības samazinājums piemērots netiek. 2013.gadā turpināsies iepriekš uzsāktie darbi ietekmes uz vidi novērtējuma, rūpniecisko avāriju riska, stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma un pārējās biroja darba pamatjomās. Arvien vairāk ieviešot tās iespējas, ko darbu uzlabošanai var sniegt informācijas tehnoloģijas, nedrīkst tikt aizmirsts cilvēks kā pamatvērtību mērs un Latvijas vide kā daudzos aspektos unikāla telpa, kurā jāveicina ekonomiskā attīstība un tai pat laikā jārod mehānismi, kā to izdarīt iespējami efektīvāk un, tai pat laikā nekaitējot vides un kaimiņu interesēm.

Pamatuzdevums jebkurā biroja darbības jomā ir viens – kompetenta, korekta, tiesiski pamatota un kompleksa izvērtējuma veikšana. Sadalot to pa jomām 2013.gadā Biroja funkciju nodrošināšanai tiek izvirzīti zemāk minētie darbības rezultāti:

- plānots izdot 11 atzinumus par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem;
- plānots izdot 400 lēmumus par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras, t.sk. NATURA 2000, piemērošanu vai nepiemērošanu;
- plānots izdot 20 atzinumus par vides pārskatiem plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma ietvaros;
- plānots izvērtēt kopumā 15 rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmas un rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatus;
- plānots izvērtēt 28 apstrīdētos VARAM institūciju amatpersonu izdotos administratīvos aktus.

Papildus 2013.gadā izvirzīta virkne citu uzdevumu gan iepriekš jau minētajās, gan citās, atsevišķi attiecībā uz rezultatīvajiem rādītājiem neizdalītajās jomās, kurās darbības ir mērāmas simtos, - gan saistībā ar piesārņojošās darbības atļauju un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas informācijas apriti, gan pasākumiem brīvprātīgo vides instrumentu popularizēšanā un sabiedrības izpratnes palielināšanā u.c.

Ir gaidāma arī vairāku nozīmīgu infrastruktūru attīstības projektu gan autoceļu, gan enerģētikas attīstības jomā, gan arī lauksaimnieciskās ražošanas kompleksu izvērtēšana. Jāatzīmē, ka nozīmīgu darba apjomu un reizēm ļoti saspringtos termiņos prasīs arī ar ES struktūrfondu apguvi saistīto projektu izvērtēšana ietekmes uz vidi aspektā, kas izvērtējami dažkārt ļoti īsos termiņos un ir obligāts priekšnoteikums finansējuma iegūšanai. Birojs kā prioritāti ir izvirzījis arī darbu pie ietekmes uz vidi novērtējuma procesa optimizācijas un personāla kapacitātes stiprināšanas. Prezentējot savu redzējumu par administratīvā sloga līdzsvarošanas un efektivitātes palielināšanas iespējām, ir izstrādāti ietekmes uz vidi novērtējuma un sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma regulējuma grozījumi. Plānots turpināt sadarboties priekšlikumu izstrādē normatīvā regulējuma pārskatīšanai samērīgai un lietderīgai procedūru piemērošanai ietekmes uz vidi novērtējuma jomā. Darbinieku apmācība un profesionālo zināšanu pilnveidošana paredzēta rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un piesārņojuma novēršanas jomās. Plānota arī metodisko un informatīvo materiālu nodrošināšana kadru mainības riska mazināšanai ar profesionālo zināšanu efektīvu pēctecību. Tāpat Birojs savu iespēju robežās ir iecerējis turpināt darbu pie iesniegumu izvērtējuma kārtības un prasību interpretācijas vienādošanas vides aizsardzības institūcijās, sekmējot informācijas apmaiņas un darba kvalitātes uzlabošanas vides sistēmā kopumā.